

Meerwaarde Kernmodel CB-NL?

Probleemomschrijving

Bij de oplevering van bouwwerken wordt veel informatie gevraagd. Opdrachtgevers willen deze informatie steeds vaker digitaal ontvangen om in de eigen (beheer)systemen te kunnen opnemen. Daarbij speelt dat iedere opdrachtgever eigen benamingen en formats gebruikt, ook binnen één organisatie. Diverse opdrachtgevers, zoals Rijkswaterstaat en de provincies zijn bezig met het opzetten van bibliotheken binnen de eigen organisatie. Deze bibliotheken verschillen onderling ook weer, waardoor opdrachtnemers met heel verschillende informatiewensen rekening moeten houden.

Om hierin meer eenheid te brengen is het van belang om op de informatiebehoefte een eenduidige wijze te modelleren. Om die reden is het Kernmodel CB-NL ontwikkeld, die voldoet aan de in 2021 gepubliceerde landelijke norm NEN2660. Hierin worden richtlijnen gegeven voor een eenduidige wijze van inrichten van informatiemodellen met een verdieping naar begrippen in de bouwsector. De ontologie in deze norm stopt op een hoog abstractieniveau.

Het Kernmodel CB-NL geeft een uitbreiding van het topmodel in deze norm volgens de regels die NEN 2660-2 (in linked data) voorschrijft. Deze meer uitgebreide ontologie zal ook als file (ttl en mogelijk andere formats) worden aangeboden aan gebruikers. Het kan dan worden gebruikt als startpunt voor het maken van een eigen ontologie (Objecttypenbibliotheek). Zie ook de gebruiksscenario's.

Op dit moment zijn diverse organisaties bezig een ontologie (informatiemodel of OTL) te maken. Deze zijn meestal nog niet conform de NEN2660-2. Het Kernmodel biedt een hulpmiddel om bij de ontwikkeling van een eigenontologie de 'toparchitectuur' van over te nemen uit de CB-NL en daarop aan te haken. Het hulpmiddel bestaat enerzijds uit de file van de topstructuur.

Anderzijds willen we gereedschap bieden om koppelingen te kunnen maken tussen een ontologie aan de topstructuur via de CB-NL omgeving. Dit biedt de garantie dat deze conform is aan de NEN2660-2 en compatibel is met een andere ontologie die op deze basis is ontwikkeld. Wanneer een organisatie voor het eigen informatiemodel een koppeling maakt kan deze worden hergebruikt door andere organisaties, die een ontologie willen maken. Dat wordt nog vergemakkelijkt als de gekoppelde informatiemodellen via het platform van CB-NL kunnen worden gepubliceerd. De onderlinge consistentie van de ontologieën neemt zo toe. Ook kan een betere aansluiting worden gemaakt met andere informatiestandaarden, die op deze basis zijn gemodelleerd.

Het voordeel is dan dat je de informatiestandaarden die gekoppeld zijn aan het Kernmodel CB-NL in samenhang kunt tonen, omdat ze gebruik maken van dezelfde topstructuur. Het Kernmodel biedt een context hoe termen uit verschillende standaarden gebruikt worden en samenhangen en biedt inzicht in de verschillen en overeenkomsten tussen die standaarden.

Het kernmodel is een uitbreiding van de topstructuur in linked data zoals gedefinieerd in NEN2660. Daarmee wordt een koppeling gemaakt naar de meest gebruikte topconcepten in de bouwsector, waarover consensus bestaat. In de loop van de tijd kan deze top worden aangevuld als daar noodzaak en behoefte toe ontstaat.

We moeten leren om onszelf te zien als een radertje in een groter geheel. De consequentie is dat we niet vanuit ons eigen situatie de wereld proberen te organiseren, maar starten vanuit de samenhang tussen de radertjes. We uniformeren een deel van deze raders, net een kleine maar betekenisvolle slag verder dan de NEN2660-2.

De uitwisseling tussen diverse partijen in de bouwsector zal daardoor beter verlopen, met minder fouten, omdat de informatie eenduidig is gestructureerd.

Wat is er nieuw/anders?

- Het Kernmodel CB-NL is gebaseerd op de afspraken die de sector heeft gemaakt in de NEN2660. We passen 1-op-1 de linked data-vertaling toe in het Kernmodel CB-NL. Het is daarmee een voorbeeldimplementatie voor het gebruik van de NEN2660.
- Het Kernmodel biedt een uitbreiding op de topstructuur van NEN2660 met begrippen uit de bouwsector, waarover consensus bestaat.
- We brengen een onderscheid aan in het woordenboek (thesaurus) met een zwakke taxonomie (in skos) en een topstructuur met een sterke taxonomie (in rdfs) gebaseerd op NEN2660. Deze kunnen worden toegepast in verschillende gebruiksscenario's.
- We bieden het kernmodel aan in een file (linked data-format(s)) die direct te gebruiken zijn.
- In dit kernmodel zijn de diverse mogelijke uitbreidingspunten aanwezig: objecten, eigenschappen, activiteiten, netwerkconcepten, e.d.
- Door deze gemeenschappelijke 'toparchitectuur' ontstaat er meer eenheid in de informatiemodellen en de betekenis van concepten en draagt zo bij aan minder fouten bij de uitwisseling van data.
- Veel organisaties zijn vooral intern aan de slag met het maken van een ontologie. De noodzaak wordt nu gevoeld om de afstemming met anderen te zoeken. Dat geldt zowel voor opdrachtgevers onderling (zie project Provincies en gemeenten), als tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Opdrachtnemers vragen om eenduidigheid van de opdrachtgevers bij het uitvragen in projecten van informatie op basis van een OTL.
- In het project wordt nieuw gereedschap getest om koppelingen te maken tussen het Kernmodel CB-NL en andere informatiemodellen.
- Het grote voordeel is nu dat veel opdrachtgevers met een ontologie bezig zijn en ook meedoen met het project Kernmodel CB-NL door het leveren van modelleercapaciteit.
- Meerdere bouwbedrijven hebben een begin gemaakt met een OTL.
- Er komen meer informatiestandaarden beschikbaar in linked data.
- CB-NL ziet zichzelf niet meer als centraal radartje, maar als een duidelijke extensie van de NEN2660-2.
- ...

Oproep aan gebruikers

We roepen gebruikers op om aan de slag te gaan met het ordenen van de eigen informatiebehoefte en daarbij gebruik te maken van de thesaurus en/of het kernmodel van CB-NL.